

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 383/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. arch. J. D., L., a S. A., L., zastúpených advokátkou JUDr. R. E., L., ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41 CoZm 5/2010 z 28. septembra 2010 a jeho rozsudkom sp. zn. 41 CoZm 4/2010 zo 6. októbra 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. arch. J. D. a S. A. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. januára 2011 elektronickou poštou a následne 10. januára 2011 poštou doručená sťažnosť Ing. arch. J. D., L., a S. A., L. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. R. E., L., ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 41 CoZm 5/2010 z 28. septembra 2010 a jeho rozsudkom sp. zn. 41 CoZm 4/2010 zo 6. októbra 2010.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 63 Zm 57/2005 sa obchodná spoločnosť F., s. r. o., B. (ďalej len „žalobca“), domáhala proti JUDr. M. B., správcovi konkurznej podstaty úpadcu Z., akciová spoločnosť v konkurze, L. (ďalej len „žalovaný v 1. rade“), a sťažovateľom (ako žalovaným v 2. a 3. rade) vydania zmenkového platobného rozkazu na sumu 177 587,46 € s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že *„súdu predložil zmenku zo dňa 25. 05. 2005, ktorú mal vystaviť odporca 1) Z., akciová spoločnosť, t. č. v konkurze, s tým, že zmenka mala byť splatná dňa 30. 09. 2005, pričom vystaviteľ zmenky ju pri jej predložení neuhradil a neurobil tak ani do dňa podania návrhu navrhovateľa na vydanie zmenkového platobného rozkazu. V priebehu konania žiadali odporcovia 2 a 3 o prerušenie súdneho konania z dôvodu prebiehajúceho trestného konania, vedeného v danej veci pre podozrenie zo spáchania trestného činu falšovania a pozmeňovania peňazí a cenných papierov podľa § 140 ods. 2, ods. 4 písm. b) Tr. zákona č. 140/1961 Z. z., pretože existuje dôvodná obava, že podpis štatutárneho zástupcu Z., akciovkej spoločnosti, Ing. J. P. na zmenke bol vyhotovený bez jeho vedomia, pričom on takúto zmenku nikdy nepodpísal. Pokiaľ by zmenka bola teda vyhotovená nekalým spôsobom, napĺňajúcim skutkovú podstatu niektorého z trestných činov, nemohla by byť považovaná za platnú a posúdenie tejto okolnosti považujú odporcovia 2 a 3 za tak závažné, že do doby právoplatného ukončenia trestného konania, v ktorom má byť o tejto otázke rozhodnuté, žiadali konanie vedené pred Okresným súdom v Banskej Bystrici pod č. k. 63 Zm 57/05 prerušiť. Pre prebiehajúce konkurzné konanie súd prerušil konanie voči odporcovi 1 a voči odporcom 2 a 3 návrh na prerušenie konania zamietol.“*

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 63 Zm 57/2005 zo 7. decembra 2009 ponechal v platnosti v celom rozsahu zmenkový platobný rozkaz sp. zn. 63 Zm 57/2005 z 26. januára

2006 voči sťažovateľom a uložil im povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcovi trovy vzniknuté v námietkovom konaní v sume 2 584,23 €.

Proti označenému rozsudku okresného súdu, ako aj proti jeho uzneseniu sp. zn. 63 Zm 57/2005 z 24. februára 2010 o zamietnutí ich návrhu na prerušenie konania podali sťažovatelia odvolanie.

Krajský súd uznesením sp. zn. 41 CoZm 5/2010 z 28. septembra 2010 potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 63 Zm 57/2005 z 24. februára 2010, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľov na prerušenie konania, a následne rozsudkom sp. zn. 41 CoZm 4/2010 zo 6. októbra 2010 potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 63 Zm 57/2005 zo 7. decembra 2009, ktorým okresný súd ponechal v platnosti zmenkový platobný rozkaz sp. zn. 63 Zm 57/2005 z 26. januára 2006 voči sťažovateľom.

Podľa tvrdenia sťažovateľov „právoplatným rozhodnutím súdu boli zaviazaní k plneniu, ktoré má základ v protiprávnom, teda neplatnom úkone. Majú za to, že ak podpis jedného zo štatutárnych zástupcov vystaviteľa zmenky, na základe ktorej boli oni zaviazaní k plneniu v prospech navrhovateľa, bol vyhotovený bez jeho vedomia, teda je sfaľovaný, ide o listinu, ktorá bola vyhotovená protiprávnym spôsobom a keďže nespĺňa formálne náležitosti platného právneho úkonu, je neplatná. Nemožno s ňou potom spájať vznik akýchkoľvek práv a posúdenie tejto otázky považovali v konaní za podstatné, pričom ak im súd v konaní svojim postupom znemožnil dokázať neplatnosť tohto právneho úkonu, porušil tým ich základné práva garantované Ústavou SR a Dohovorom o základných ľudských právach.“.

Sťažovatelia zastávajú názor, že napadnutým uznesením krajského súdu z 28. septembra 2010, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu sp. zn. 63 Zm 57/2005 z 24. februára 2010 o zamietnutí ich návrhu na prerušenie konania, im bolo znemožnené „v konaní predložiť dôkaz o tom, že úkon na základe ktorého boli zaviazaní k plneniu bol vyhotovený protiprávne a teda je neplatný. Následne potom aj rozhodnutie vo veci samej vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu.“.

Na základe uvedeného sťažovateľa žiadajú, aby ústavný súd prijal ich sťažnosť na ďalšie konanie a následne nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41 CoZm/5/2010 zo dňa 28. 09. 2010 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41 CoZm/4/2010 zo dňa 06. 10. 2010 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41 CoZm/5/2010 zo dňa 28. 09. 2010 a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41 CoZm/4/2010 zo dňa 06. 10. 2010 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia v sume 410,02 Eur (slovom štyristodesať euro, 0/02 centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. R. E., vedený v..., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom skúmal, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde a či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označili sťažovatelia, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného postupu alebo rozhodnutia orgánu štátu v rámci predbežného prerokovania veci vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľov, reálnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 159/08).

Sťažovatelia v prvom rade namietajú, že krajský súd ako odvolací súd uznesením sp. zn. 41 CoZm 5/2010 z 28. septembra 2010, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 63 Zm 57/2005 z 24. februára 2010 o zamietnutí ich návrhu na prerušenie konania (vo veci uplatňovania pohľadávky žalobcu zo zmenky), a tiež rozsudkom sp. zn. 41 CoZm 4/2010 zo 6. októbra 2010 potvrdzujúcim rozsudok okresného súdu sp. zn. 63 Zm 57/2005 zo 7. decembra 2009, ktorým ponechal v platnosti v celom rozsahu zmenkový platobný rozkaz sp. zn. 63 Zm 57/2005 z 26. januára 2006 voči sťažovateľom, porušil ich základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa sťažovateľov im bolo všeobecnými súdmi znemožnené dokázať v konaní, že „úkon, na základe ktorého boli zaviazaní k plneniu bol vyhotovený protiprávne a teda je neplatný“. Následne sťažovatelia namietali, že „rozhodnutie vo veci samej vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu“.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už viackrát uviedol, že podstata základného práva priznaného čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde, pričom tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť príslušného súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola označenému právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré ustanovenie o súdnej ochrane vykonávajú. Základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale túto aj v určitej kvalite, t. j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať. Postup súdov v konaní o veci a jeho kvalita predurčená zákonom je vyjadrením práva na súdnu ochranu účastníka konania vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy. Ochranu základným právam a slobodám poskytujú predovšetkým všeobecné súdy, pričom ústavný súd súdnu ochranu v konaní o sťažnosti poskytuje iba vtedy, ak porušenie procesných práv účastníkov konania chránených zákonmi (napr. Občianskym súdnym poriadkom) dosiahne takú intenzitu, že ho možno súčasne považovať aj za porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd upravených ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (m. m. I. ÚS 54/97, IV. ÚS 192/08).

Ústavný súd vo svojej judikatúre taktiež zdôrazňuje, že predpokladom uplatnenia práva na spravodlivé súdne konanie, ktoré zaručuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, je nezávislosť a nestrannosť súdu. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére ochrany základného práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd. V nadväznosti na uvedené ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných

súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, IV. ÚS 16/09 atď.).

Podstata sťažnosti sťažovateľov je založená na ich argumentácii, že existuje dôvodná obava, že zmenka vystavená obchodnou spoločnosťou Z., akciová spoločnosť, L. (ďalej len „vystaviteľ zmenky“), bola vyhotovená nekalým spôsobom (na zmenke mal chýbať podpis druhého člena predstavenstva vystaviteľa zmenky Ing. J. P.). Z uvedeného dôvodu považovali zmenku za neplatnú, čo namietali už v námietkach podaných proti zmenkovému platobnému rozkazu a táto skutočnosť bola aj predmetom ich trestného oznámenia na neznámeho páchatel'a o podozrení zo spáchania trestného činu falšovania a pozmeňovania peňazí a cenných papierov podľa § 140 ods. 2 a ods. 4 písm. b) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov účinného do 31. decembra 2005 a následne aj ich žiadosti o „obnovu trestného oznámenia na neznámeho páchatel'a“ pred Krajským riaditeľstvom Policajného zboru, Úradom justičnej a kriminálnej polície Policajného zboru v Banskej Bystrici (ďalej len „krajské riaditeľstvo PZ“) vedeného pod sp. zn. ČVS: KRP-31/OEK-BB-2007. Preto až do doby právoplatného skončenia trestného konania návrhom z 28. decembra 2009 žiadali okresný súd o prerušenie súdneho konania v predmetnej veci (z listín priložených k sťažnosti vyplýva, že medzičasom krajské riaditeľstvo PZ uznesením sp. zn. ČVS: KRP-34/OEK-BB-2010 z 19. apríla 2010 začalo trestné stíhanie v uvedenej trestnej veci na podnet sťažovateľov ako oznamovateľov). Tým, že všeobecné súdy vo veci vedenej proti sťažovateľom ďalej konali a rozhodli, znemožnili im podľa ich tvrdenia

dokázat neplatnosť zmenky, a tým aj nemožnosť vzniku ich ručiteľského záväzku za dlžníka (vystaviteľa zmenky).

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia uznesenia sp. zn. 41 CoZm 5/2010 z 28. septembra 2010, ktorým rozhodol o odvolaní sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 63 Zm 57/2005 z 24. februára 2010, uviedol:

„Predmetom odvolacieho konania je rozhodnutie okresného súdu, ktorým zamietol návrh odporcu 2/ a odporcu 3/ na prerušenie konania zo dňa 28. 12. 2009.

Odvolací súd zo spisu zistil, že odporca 2/ a odporca 3/ podaním zo dňa 28. 12. 2009 podali na okresnom súde návrh na prerušenie konania z dôvodu, že požiadali Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Banskej Bystrici, úrad justičnej a kriminálnej polície policajného zboru o obnovenie procesu vyšetrovania spisu č. ČVS: KRP-31/0EK-BB-2007 a jeho doplnenie o podklady, ktoré podľa ich názoru sú dôležité pre prebiehajúce konanie. Navrhovateľ vo vyjadrení k návrhu odporcu 2/ a odporcu 3/ na prerušenie konania zo dňa 03. 02. 2010 vyjadril svoj nesúhlas s prerušením konania. Okresný súd uznesením zo dňa 24. 04. 2010 návrh odporcu 2/ a odporcu 3/ na prerušenie konania zo dňa 28. 12. 2009 zamietol.

Podľa ust. § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet.

Citované ustanovenie § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. umožňuje súdu podľa vlastnej úvahy rozhodnúť o prerušení konania až do právoplatného skončenia iného konania, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre jeho rozhodnutie. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom okresného súdu, že v prípade, ak by sa aj pri vyšetrovaní skutočnosti zistilo, že za odporcu 1/ podpísal zmenku len odporca 2/, táto skutočnosť nemá vplyv na povinnosť zmenečného ručiteľa zaplatiť zmenku. Uvedené vyplýva z ustanovenia § 32 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch, podľa ktorého záväzok zmenečného ručiteľa je platný i vtedy, ak záväzok, za ktorý sa zaručil, je neplatný z iného dôvodu než pre vadu formy. Odvolací súd dospel k záveru, že v konaní o žiadosti o obnovu trestného oznámenia na neznámeho páchatela pred Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Banskej Bystrici, úrad justičnej a kriminálnej polície Policajného zboru vedeného

pod ČVS: KRP-31/0EKBB2007 sa nerieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu v tejto veci. Keďže okresný súd vec správne právne posúdil a pri rozhodovaní vychádzal zo správne zisteného skutkového stavu, odvolací súd napadnuté uznesenie okresného súdu podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil. “

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preskúmal tiež odôvodnenie namietaného rozsudku krajského súdu sp. zn. 41 CoZm 4/2010 zo 6. októbra 2010, v ktorého relevantnej časti sa okrem iného uvádza:

„Zmenkové ručenie je zabezpečovacím vzťahom, v ktorom zmenkový ručiteľ vyznačí svoj záväzok popri niektorej inej zmenkovo zaviazanej osobe. Záväzok ručiteľa je akcesorický ku zmenke ako listine a je nezávislý na záväzku dlžníka. Ak by sa aj dlžník zbavil záväzku zo zmenky preukázaním námietok, zmenkový veriteľ sa môže úspešne domôcť plnenia voči ručiteľovi, pretože avalista nemôže proti majiteľovi zmenky uplatniť námietky zmenkového dlžníka, ale len námietky vyplývajúce z ich vlastných mimozmenkových vzťahov.

V danom prípade odporca II. a III. prevzali ručenie za splnenie záväzku odporcu I. vyplývajúceho zo zmluvy o použití zmenky zo dňa 25. 05. 2005. Zo zmluvy vyplynul záväzok pre odporcu I. uhradiť navrhovateľovi 5.500.000,- Sk najneskôr do 15. 08. 2005 s tým, že aspoň suma 150.000,- Sk bude zaplatená do 03. 06. 2005. Dlžník - odporca I. sa zaviazal splnenie záväzku zabezpečiť veriteľovi - navrhovateľovi zmenkou. V súlade so zmluvou dňa 25. 05. 2005 vystavil odporca I. - vystaviteľ zmenky vlastnú zmenku na sumu 5.500.000,- Sk bez protestu tak, že sa zaviazal túto sumu zaplatiť dňa 30. 09. 2005. Za vystaviteľa zmenku vystavili a podpísali Ing. J. P., predseda predstavenstva a S. A., člen predstavenstva. Zaplatenie zmenky bolo v zmysle § 30 Zákona zmenkového a šekového zabezpečené zmenečným ručením a zmenkovými ručiteľmi sa stali odporca II. a odporca III...

Podľa § 32 ods. 2 zák. č. 191/1950 Zb. (zákon zmenkový a šekový), záväzok zmenkového ručiteľa je platný aj vtedy, ak záväzok, za ktorý sa zaručil, je neplatný z iného dôvodu, než pre vadu formy.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že záväzok zmenkového ručiteľa je nezávislý na záväzku dlžníka. Aj v prípade, ak by sa dlžník zbavil svojej povinnosti vyplývajúcej zo zmenky preukázaním námietok, môže sa zmenkový veriteľ úspešne domôcť plnenia voči

ručiteľovi. Zmenkový ručiteľ (aval) môže podľa § 17 Zmenkového a šekového zákona robiť majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k majiteľovi zmenky, nie však na vzťahoch zmenkovo zaviazanej osoby, za ktorú bolo ručenie prevzaté k majiteľovi zmenky.

Podľa § 7 Zmenkového a šekového zákona, ak sú na zmenke podpisy osôb, ktoré sa nemôžu zmenečne zaväzovať, podpisy nepravé, podpisy vymyslených osôb alebo podpisy, ktoré z nejakého iného dôvodu nezaväzujú osoby, ktoré sa na zmenku podpísali alebo v mene ktorých bola zmenka podpísaná, nemá to vplyv na platnosť záväzkov ostatných osôb na nej podpísaných. Ručiteľský záväzok je platný aj vtedy, ak záväzok toho, za koho sa zaručil je neplatný z iného dôvodu, než pre vadu formy. Záväzok zmenkového ručiteľa sa pridružuje záväzku hlavného dlžníka len čo do jeho formálnej platnosti, inak sa však proti tomuto záväzku osamostatňuje. Ak je záväzok hlavného dlžníka neplatný z iného dôvodu, než pre vadu formy, nedotýka sa to platnosti avalistu. Zo zásady samostatnosti zmenkových podpisov a záväzkov vyplýva tiež zásada, že avalista sa nemôže dovolávať materiálnej neplatnosti podpisu vystaviteľa a naopak.

Námietky odporcu II. a III., týkajúce sa podpisu na zmenke Ing. J. P., člena predstavenstva spoločnosti odporcu I. pre posúdenie existencie ich ručiteľského záväzku nemajú žiadny právny význam...

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny.“

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti vychádza z toho, že jeho primárnou úlohou v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy nie je podávať výklad právnych predpisov, ktoré všeobecný súd v dotknutom konaní pred ním aplikuje. Za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd je na prvom mieste zodpovedný všeobecný súd. Výklad textu právnej normy a jeho uplatnenie všeobecným súdom musí byť v súlade s ústavou (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy) a ústavný súd iba posudzuje, či príslušný výklad právnej normy aplikovanej v konkrétnych okolnostiach prípadu [v danej veci išlo o právne normy obsiahnuté v zákone č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov (ďalej len „zmenkový zákon“)]

a Občianskom súdnom poriadku] nie je svojvoľný, t. j. či nie je popretím jej účelu, podstaty a zmyslu, je racionálny, a teda z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný.

Ústavný súd sa preto v rámci predbežného prerokovania sťažnosti zaoberal otázkou, či obsah odôvodnenia uznesenia krajského súdu z 28. septembra 2010, ako aj jeho rozsudku zo 6. októbra 2010 opodstatňuje prijatie sťažnosti na ďalšie konanie vo vzťahu k sťažovateľmi formulovanej požiadavke na ochranu ústavnosti v rozsahu nimi označených práv podľa ústavy a dohovoru.

Po oboznámení sa s obsahom namietaného uznesenia a namietaného rozsudku krajského súdu (s prihliadnutím k obsahu rozhodnutí okresného súdu v predmetnej veci) dospel ústavný súd k záveru, že závery krajského súdu v sťažovateľmi napádaných rozhodnutiach nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné vo vzťahu k nimi označenému základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V okolnostiach prípadu ústavný súd považoval za potrebné konštatovať, že právnu úpravu regulujúcu viazanosť účastníkov zmenkovoprávných vzťahov v súvislosti s plnením zmenkových záväzkov upravuje viacero ustanovení zmenkového zákona (predovšetkým § 9, § 15, § 17, § 28, § 30, § 32, § 49, § 50 a § 63 zmenkového zákona). Z príslušných ustanovení zmenkového zákona vyplýva, že zmenka je cenný papier vydaný v zákonom predpísanej forme a obsahu. Podstatou zmenky je záväzok určitých osôb zaplatiť jej majiteľovi v mieste a čase vyplývajúcom z listiny sumu určenú zmenkou. Zmenka má v zásade povahu abstraktného a nesporného záväzku s dôsledkom, že jej majiteľ nemusí preukazovať existenciu a výšku zmenkového dlhu.

Zmenkové konanie je zvláštnym typom konania, ktorého charakter je daný predovšetkým jeho špecifickým predmetom, ktorým sú nároky zo zmeniek. Záujmu na rýchлом rozhodovaní o nárokoch vyplývajúcich so zmenky zodpovedá špecifická úprava zmenkového konania, jeho podmienky a formy rozhodovania. Ide o skrátené konanie, v ktorom možno uplatňovať len nároky zo zmenkových záväzkov, ktoré majú nesporný,

abstraktný a priamy charakter. Jedným z osobitných znakov uvedeného konania je dôsledne uplatnený koncentračný princíp, ktorý sa prejavuje v tom, že určité procesné úkony možno účinne urobiť len vo vymedzenom procesnom štádiu.

Osobitným zmenkovoprávnym prostriedkom na zabezpečenie záväzkov zmenkovým dlžníkom je zmenečné ručenie, tzv. aval. Ručiteľské vyhlásenie sa napíše na zmenku alebo na jej prívesok doložkou „ako ručiteľ“ alebo „per aval“ (§ 30 a nasl. zmenkového zákona).

Záväzok ručiteľa je akcesorický ku zmenke ako listine a je nezávislý na záväzku dlžníka (napr. na vznik ručiteľského záväzku nemá vplyv skutočnosť, že zabezpečovaný záväzok je neplatný z iného dôvodu než pre vadu formy). Ak by sa aj dlžník zbavil záväzku zo zmenky preukázaním námietok, zmenkový veriteľ sa môže úspešne domôcť plnenia voči ručiteľovi, pretože avalista nemôže proti majiteľovi zmenky uplatniť námietky zmenkového dlžníka, ale len námietky vyplývajúce z ich vlastných mimozmenkových vzťahov (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 362/2005 z 1. novembra 2008).

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd v namietanom uznesení z 28. septembra 2010 konštatujúc, že vyšetovanie právnej relevantnosti podpisu zmenky za jej vystaviteľa v trestnom konaní nemá vplyv na povinnosť sťažovateľov (ako zmenečných ručiteľov) zaplatiť zmenku, interpretoval § 32 ods. 2 zmenkového zákona v kontexte s právnou úpravou postavenia zmenečného ručiteľa v citovanom zákone.

Následne v rámci posudzovania zisteného a ustáleného skutkového stavu krajský súd v namietanom rozsudku zo 6. októbra 2010 na základe príslušných ustanovení zmenkového zákona (§ 7, § 17 a § 32 ods. 2 zmenkového zákona) zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil svoj záver o právnej irelevantnosti námietok sťažovateľov týkajúcich sa podpisu na zmenke Ing. J. P., člena predstavenstva vystaviteľa zmenky, pre posúdenie existencie ich ručiteľského záväzku. Vychádzajúc z konkrétnych okolností posudzovanej veci nemožno podľa názoru ústavného súdu výklad príslušných právnych noriem, ktoré

krajský súd v danom prípade uplatnil, považovať za arbitrárny, teda za taký, ktorý by zásadným spôsobom popieral znenie a účel právnych noriem aplikovaných v danej veci.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti zastáva názor, že závery krajského súdu ako odvolacieho súdu v predmetnej veci (uvedené v namietanom uznesení z 28. septembra 2010, ako aj v rozsudku zo 6. októbra 2010) nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné so sťažovateľmi označeným článkom ústavy a dohovoru. Naopak, ústavný súd ich považuje z ústavného hľadiska za udržateľné a akceptovateľné.

V súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľov s namietaným uznesením a namietaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Pokiaľ sťažovatelia namietali aj porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ústavný súd iba konštatuje, že ak nezistil zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť namietaných rozhodnutí krajského súdu v súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak to isté platí aj vo vzťahu k sťažovateľmi namietanému porušeniu ich základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným uznesením krajského súdu sp. zn. 41 CoZm 5/2010 z 28. septembra 2010 a jeho rozsudkom sp. zn. 41 CoZm 4/2010 zo 6. októbra 2010 a obsahom základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a tiež právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označených sťažovateľmi

neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti sťažovateľov z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľov na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2011